

DRZEWNICTWO	NORMA BRANŻOWA	BN-78 7102-06
	Płyty wiórowe Oznaczanie wytrzymałości na rozciąganie w kierunku prostopadłym do płaszczyzn w wyznaczonej strefie płyty	
		Grupa katalogowa IX 29

1. WSTĘP

Przedmiotem normy jest metoda oznaczania wytrzymałości płyty wiórowej prasowanej na rozciąganie w kierunku prostopadłym do płaszczyzn w dowolnie wyznaczonej strefie grubości płyty.

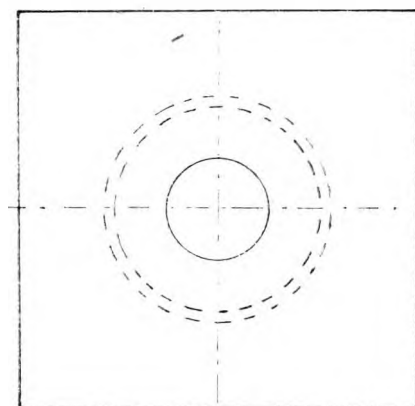
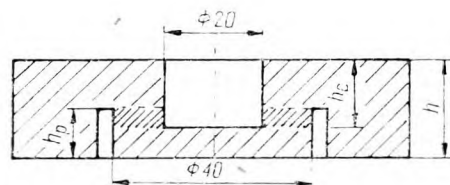
2. OZNACZANIE

2.1. Pobieranie i przygotowywanie próbek laboratoryjnych

2.1.1. Liczność i sposób pobierania próbek — wg PN-70/D-04232.

2.1.2. Kształt i wymiary próbki. Próbkę powinna mieć kształt kwadratu o boku 100 mm lub pasa o szerokości 100 mm i długości stanowiącej wielokrotność szerokości.

Dla płyt o grubości $h \geq 19$ mm nawierca się w każdej próbce specjalnymi wiertłami z dwu stron współśrodkowo położone nacięcia (rys. 1).

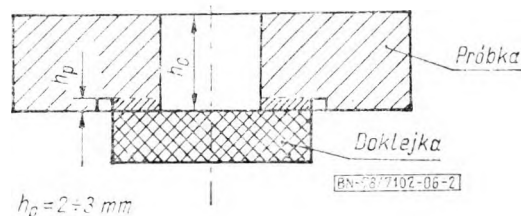
BN-78 7102-06-1

Rys. 1

h — grubość płyty, mm, h_c — głębokość otworu cylindrycznego, mm, h_p — głębokość wpustu pierścieniowego, mm, strefa gęsto zakreskowana — strefa przewidzianego rozerwania płyty

Dla określenia wytrzymałości płyty na rozciąganie w strefie środkowej, głębokość nawierceń h_c i h_p powinna wynosić $\frac{2}{3}$ do $\frac{3}{4}$ nominalnej grubości h badanej płyty.

Dla określenia wytrzymałości płyty na rozciąganie w strefie zewnętrznej, próbkę płyty pogrubia się od strony badanej strefy przez doklejenie, za pomocą bezwodnego kleju, doklejki w postaci krążka wykonanego z płyty wiórowej lub sklejk o średnicy równej wewnętrznej średnicy nawierconego wpustu pierścieniowego i grubości większej niż 10 mm (rys. 2).

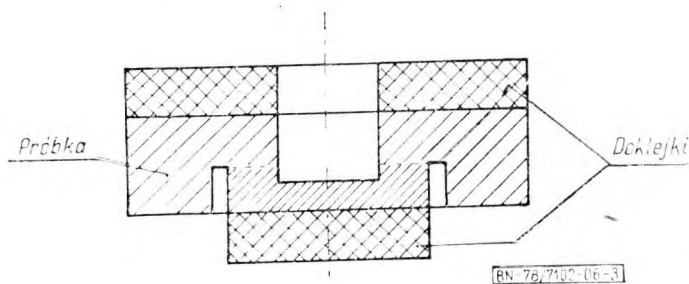
BN-78 7102-06-2

Rys. 2

Zgłoszona przez Instytut Technologii Drewna
 Ustanowiona przez Dyrektora Instytutu Technologii Drewna dnia 15 lipca 1978 r.
 jako norma obowiązująca od dnia 1 kwietnia 1979 r.
 (Dz. Norm. i Miar nr 17/1978 poz. 77)

Głębokość otworu cylindrycznego h_c jest równa grubości badanej płyty h , a głębokość wpustu pierścieniowego h_p — grubości płyty $2 \div 3$ mm, licząc od dolnej powierzchni.

Dla płyt o grubości $h < 16$ mm próbkę okleja się dwustronnie materiałem jak przy oklejaniu jednostronnym (rys. 3).

Rys. 3

Głębokości otworu cylindrycznego i wpustu pierścieniowego w zależności od wyznaczonej strefy badania określa się jak przy badaniu płyt o grubości $h \geq 16$ mm.

Próbki w kształcie pasów, stanowiące wielokrotność próbek kwadratowych, przygotowuje się jak próbki kwadratowe.

2.1.3. Klimatyzowanie próbek — wg PN-70/D-04232. Próbki z doklejkami należy badać po upływie co najmniej 24 h od chwili ich oklejania.

2.2. Wykonanie oznaczania

2.2.1. Przyrządy

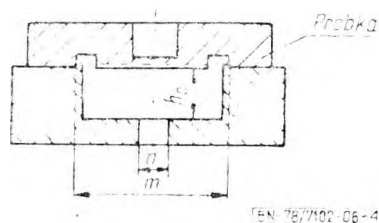
a) Wiertło bębnekowe o symbolu DNWUa wg PN-64/D-55000 (do wykonania otworu cylindrycznego), o średnicy $R_c = 20$ mm.

b) Wiertło cylindryczne o symbolu DNWWa wg PN-64/D-55000 (do wykonania wpustu pierścieniowego), o średnicy wewnętrznej $R_p = 40$ mm.

c) Wiertarka stołowa pionowa z nastawnym ogranicznikiem głębokości wiercenia.

d) Maszyna probiercza o zakresie obciążeń do 200 daN (kG) i dokładności pomiaru $\pm 1\%$.

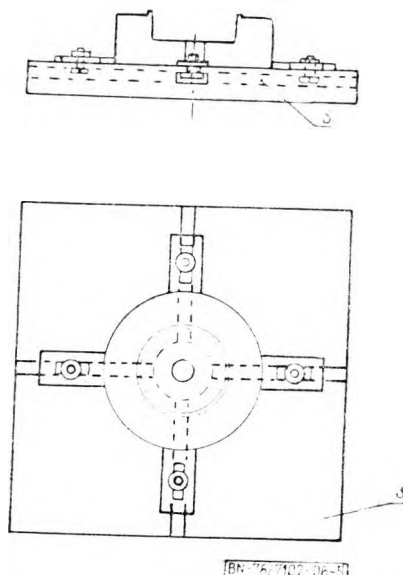
e) Podstawa metalowa do centrycznego mocowania próbki w maszynie probierczej (rys. 4).

Rys. 4

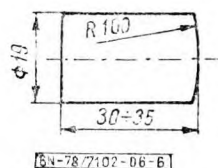
h_o — głębokość otworu $15 \div 20$ mm, m — średnica zewnętrzna wpustu pierścieniowego, n — otwór do wyciskania po badaniu oderwanej części próbki

Podstawa ta może służyć również jako oprzyrządowanie do centrycznego wiercenia otworów cylindrycznych wiertarką pionową (rys. 5), przytwierdzoną do stołu wiertarki (s).

Rys. 5

f) Stempel metalowy do obciążania próbki, w kształcie walca (rys. 6).

Rys. 6

2.2.2. Przebieg oznaczania

a) Podstawę metalową z ułożoną na niej próbką należy umieścić w maszynie probierczej przygotowanej do ściskania materiału.

b) Do otworu cylindrycznego w próbce należy włożyć zaokrągloną powierzchnią do otworu stempel metalowy.

c) Próbkę należy obciążyć z taką prędkością, aby jej zniszczenie nastąpiło w ciągu 60 ± 30 s.

d) Odczytać siłę potrzebną do rozerwania (rozwarstwienia) próbki z dokładnością do 1 daN (1 kG).

Próbek, w których nastąpiło choćby częściowe rozwarstwienie spoiny klejowej łączącej próbkę z doklejką, nie należy uwzględniać przy obliczaniu wyników.

2.2.3. Obliczanie wyników. Wytrzymałość na rozciąganie w kierunku prostopadłym do płaszczyzn ($R_{r\perp}$) oblicza się, w MPa, z dokładnością do 0,01 MPa (0,1 kG/cm²) wg wzoru

$$R_{r\perp} = \frac{0,1P_{max}}{9,42}$$

w którym:

0,1 — stały współczynnik przeliczeniowy,

P_{max} — wartość siły, która spowodowała rozerwanie próbki, daN (kG),

9,42 — powierzchnia obciążanego przekroju próbki, cm².

K O N I E C

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę — Instytut Technologii Drewna, Poznań.

2. Normy związane

PN-70/D-04232 Płyty pilśniowe oraz prasowane wiórowe i paździerzowe. Ogólne wytyczne pobierania i przygotowania próbek

PN-64/D-55000 Narzędzia do maszynowej obróbki drewna. Podział i symbole. Dział DN

3. Autor projektu normy — doc. dr hab. inż. Tadeusz Grzeczynski, Instytut Technologii Drewna, Poznań.